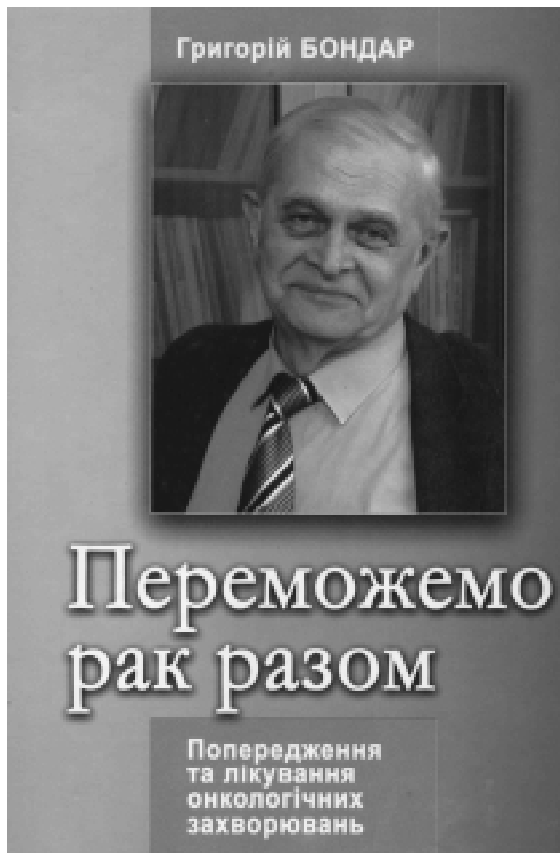

НОВІ КНИГИ

Бондар Г.В.

Переможемо рак разом.

Донецьк: Донеччина, 2008. — 208 с.

В анотації книги сказано: «Книга академіка АМН України Г. В. Бондаря, відомого хірурга-онколога, генерального директора Донецького протипухлинного центру, являє собою результат сорокарічної роботи в такій важкій та багатопроблемній галузі медицини, як онкологія.

Осмиливши величезний науковий матеріал і узагальнивши значний особистий досвід, автор зумів розповісти в доступній формі про виникнення, розвиток, профілактику і лікування раку. По суті, це перша у вітчизняній практиці спроба створити звід практичних рекомендацій, виконання яких знизить ризик виникнення не тільки онкологічних захворювань, але й інших — не менш небезпечних — хвороб, допоможе створити навколо себе захисний простір.

Розрахована на широке коло читачів».

Все так, але маю право внести деякі корективи і доповнення до сказаного.

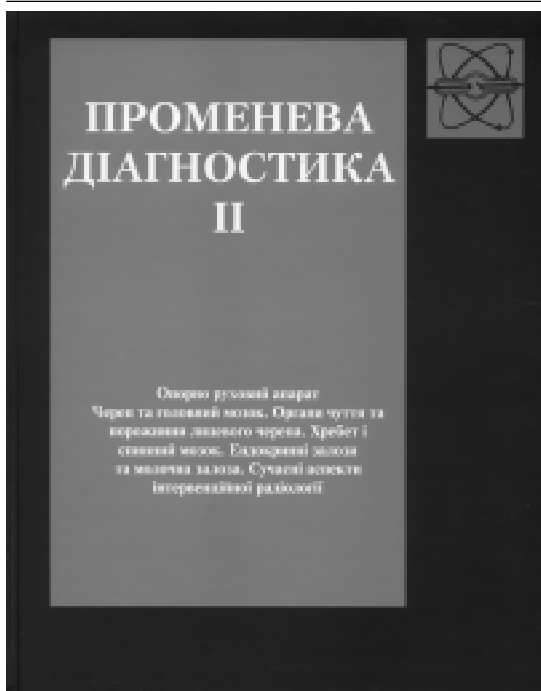
Перед нами не просто спроба створити звід рекомендацій, а **здійснений** стислий і разом з тим енциклопедичний за повнотою звід лікарських порад і настанов кожній свідомій людині, унікальний не тільки у вітчизняному просторі, але й у світі, заснований на всеохопному огляді усталених наукових знань з даної проблеми, власному досвіді і тонких спостереженнях талановитого лікаря і мудрої людини.

Автор книги Г. В. Бондар заслужував високі наукові звання і нагороди: професор, академік Академії медичних наук України, Заслужений діяч науки і техніки України, нагороджений орденом України «Герой України», орденами Президента України «За заслуги» I, II і III ступенів, грамотами Президії Верховної Ради України, нагрудними знаками «Відмінник охорони здоров'я» і «За відмінні успіхи в освіті», дипломом Європарламенту за розробку нових методів лікування пухлин внутрішніх органів. Все це — від людей. Але він — Вчитель і Лікар з Добротою і Світлом в Душі і Серці, і це — від Бога.

Хлопчиком він мріяв про одне — стати фельдшером і допомагати в цих межах хворим, але завдяки самовідданій праці і природному таланту став відомим в Україні і далеко за її межами академіком. Людина чистої душі, великої мужності і енергії, він створив кращий в Україні онкологічний центр, заснував школу онкологів у Донеччині, підготував десятки кандидатів і докторів наук.

Своєю книгою академік Г. В. Бондар звертається до кожної людини, якій не байдуже своє і близьких здоров'я, з порадами, виконання яких здатне створити **внутрішній** захисний простір, що захищає від хвороб, а при їх все ж виникненні, дозволяє повернути здоров'я, бо, як відомо, тільки сам організм спроможний відновити себе, а лікар тільки допомагає йому в цьому.

Член-кореспондент АМН України, професор М. І. Пилипенко

Променева діагностика: [В 2 томах]

/ Коваль Г.Ю., Мечев Д.С., Сиваченко Т.П. та ін.

/ За ред. Г.Ю. Коваль. — К.: Медицина України, 2009. —

Т. 1. — 832 с.: іл. — Т. 2. — 682 с.: іл.

Вийшло друком друге видання двотомного підручника «Променева діагностика» для післядипломної підготовки спеціалістів за фахом загальна радіологія. Перевидання підготовлене колективом кафедри радіології Національної медичної академії післядипломної освіти ім П.Л. Шупика за загальною редакцією професора Г.Ю. Коваль. Перший том, вперше виданий 1998 р., зазнав істотної переробки, другий, виданий 2002 р., — виправлено і доповнено.

Зазначимо, що це перший підручник на теренах України і СНД з радіології, в якому робиться оцінка можливостей і місця кожного з методів радіологічного зображення в діагностиці патологічних станів органів і систем людини.

Видання базується на аналізі даних літератури та багаторічному досвіді і результатах досліджень колективу провідної кафедри післядипломної освіти з радіології в Україні.

Перший том, крім «Передмови» і «Принципів етики і деонтології», має такі частини:

I. Фізика і техніка.

II. Дихальні шляхи та органи грудної порожнини.

III. Травний канал та органи черевної порожнини.

IV. Заочеревинний простір та сечостатева система.

Другий том містить питання променевої діагностики захворювань опорно-рухового апарату (частини V і VI), голови і головного мозку (частина VII), органів чуття та порожнини лицевого черепа (VIII), хребта і спинного мозку (частина IX), ендокринних та молочних залоз (частина X).

На жаль, термін «молочна залоза» перекочував із російськомовної термінології до даного підручника, замість правильного «грудна залоза» (в міжнародній термінології є термін «glandula mamma» — грудна залоза, і немає терміна «glandula lactis» — молочна залоза).

На жаль, у цьому другому виданні підручника, як і в першому, надто обмежено висвітлені питання забезпечення і контролю якості рентгенівських зображень і радіологічного захисту хворих, а стосовно опрацювання рентгенівських знімків наведено лише архаїчні рекомендації.

Викладення матеріалу головних розділів книги стандартизоване, що, на наш погляд, є важливим елементом підручника, позаяк безперечно полегшує засвоєння матеріалу. Кожний розділ автори починають з короткого огляду нормальної променевої анатомії і загальної семіотики патологічних станів органів, систем чи анатомічної ділянки, яким присвячується даний розділ. До значного достоїнства підручника слід віднести також наявність у кожному розділі детально викладених даних щодо можливостей радіонуклідної діагностики надати діагностичну інформацію лікуючому лікарю, яка лежить за межами можливостей інших зображальних діагностичних способів — традиційної рентгенодіагностики, КТ, УЗД і МРТ.

Відповідно до усталених вітчизняних традицій викладенню інформації, стосовної променевої патоморфології захворювань (радіологічних ознак), передують, хай і короткі, клінічні дані, що є і виховним елементом для формування у майбутнього спеціаліста радіолога розуміння важливості клініко-радіологічних підходів до встановлення діагнозу.

У другому виданні започатковано розділ інтервенційної радіології, що теж є позитивним кроком до зростання рівня української радіаційної медицини, позаяк досі він був скромним у радіологічній вітчизняній практиці, і тому потребує пропагування серед нового покоління відповідних українських фахівців.

Викладення текстового матеріалу супроводжується достатньою кількістю ілюстрацій як у вигляді належної якості оригінальних радіологічних зображень, так і схематичних зарисовок-пояснень.

Таким чином, маємо підстави констатувати, що рецензований підручник є значною подією в українській радіології і сприятиме підготовці кваліфікованих радіологів, отже, вітаємо авторів з успіхом.

Член-кореспондент АМН України, професор М.І. Пулипенко

М. І. Спужак

**Розширені лекції
з рентгенодіагностики
захворювань
системи опори та руху**

Спужак М. І.

**Розширені лекції з рентгенодіагностики
захворювань системи опори та руху.— Харків:
Атос, 2009. — 296 с.**

Автор навчального посібника професор Михайло Іванович Спужак — відомий спеціаліст із рентгеноостеології, засновник кафедри дитячої рентгенології (нині кафедра рентгенології Харківської медичної академії післядипломної освіти).

Рентгеноостеологія — це найголовніша науково-практична проблема всього творчого шляху професора, який і донині не полишає свого найулюбленішого розділу рентгенодіагностики.

Навчальний посібник включає 29 лекцій за темами: «1. Деякі питання рентгеноанатомії кістково-суглобового апарату», «2. Променеві методи дослідження опорно-рухової системи», «3. Загальна рентгеносеміотика захворювань кісток», «4. Травматичні ушкодження кісток та суглобів», «5. Рентгенодіагностика травматичних ушкоджень кісток і суглобів окремих локалізацій», «6. Рентгенодіагностика травматичних ушкоджень хребта», «7. Рентгенодіагностика травматичних ушкоджень черепа», «8. Запальні захворювання кісток», «9. Рентгенодіагностика туберкульозу кісток та суглобів», «10. Рентгенодіагностика сифілітичних ура-

жень кісток і суглобів», «11. Рентгенодіагностика порушень розвитку кістково-суглобового апарату (остеодисплазії)», «12. Рентгенодіагностика фіброзних остеодистрофій», «13. Класифікація пухлин кісток і загальна рентгеносеміотика», «14. Рентгенодіагностика первинних пухлин кісток», «15. Рентгенодіагностика вторинних пухлин кісток», «16. Рентгенодіагностика змін кісток при захворюваннях крові», «17. Деякі дані про рентгеноанатомію і фізіологію суглобів, класифікацію і загальну рентгеносеміотику захворювань суглобів», «18. Рентгенодіагностика артритів», «19. Рентгенодіагностика артрозів», «20. Рентгенодіагностика артрито-артрозів», «21. Рентгенодіагностика остеохондропатій», «22. Короткі відомості про особливості рентгеноанатомії хребта у віковому аспекті», «23. Променеві методи дослідження хребта», «24. Загальна рентгеносеміотика захворювань хребта, порушення розвитку хребта», «25. Рентгенодіагностика дегенеративно-дистрофічних захворювань хребта», «26. Рентгенодіагностика запальних захворювань хребта», «27. Рентгенодіагностика пухлин і пухлиноподібних утворень хребта», «28. Променева діагностика захворювань м'яких тканин», «29. Ентезопатії (поняття, різновиди, можливості променевої діагностики)».

Отже, із переліку тем лекцій стає вочевидь ясным, що навчальний посібник має монографічний характер і може бути основою для підготовки спеціалістів із субфаху «м'язо-скелетна радіологія», як це прийнято в класифікації радіологічних субфахів в Європейському Союзі.

Можливо, що хтось може дорікнути авторові за дещо, як може здатися, не повну послідовність викладення тематики (розділів) у навчальному посібнику-монографії, але кожний читач, який вирішить користуватися книгою для самоосвіти чи «освіження» знань з даного розділу рентгенодіагностики, може легко знайти необхідний йому за змістом-переліком тем з підзаголовками розділів.

Монографія, як належить для книг із рентгенодіагностики містить достатню кількість доброї якості відбитків рентгенограм.

Радісно відзначити, що це перша монографічна книга (за всі часи) з рентгенодіагностики (радіології) українською мовою.

Залишається поздоровити радіологів України з такою подією і подякувати професорові М.І. Спужаку за його труд.

Член-кореспондент АМН України, професор М.І. Пилипенко

Спужак М.І.

Кисть

(вікова рентгеноанатомія, рентгенодіагностика травматичних пошкоджень та захворювань)

/ Спужак М.І., Шармазанова О.П., Крамний І.О., Вороньжєв І.О., Лисенко Н.С., Спужак С.М. — Харків:

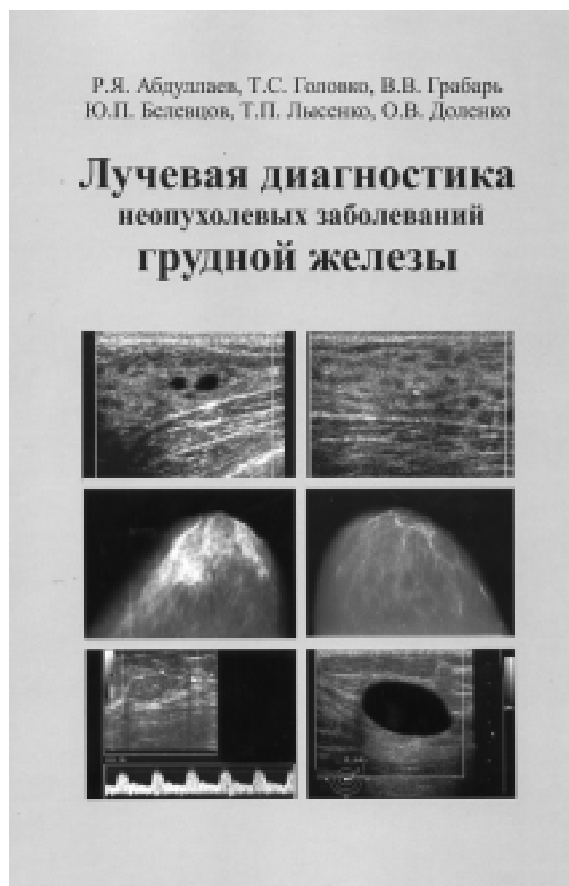
Крокус, 2009. — 184 с.

Професор М.І. Спужак плідно завершив 2009 рік, видавши ще один навчальний посібник із рентгенодіагностики разом із колективом кафедри. Цей навчальний посібник є, так би мовити, «макро-мікроскопічною анатомією» в рентгенодіагностиці захворювань опорно-рухової системи, представлений в попередньому монографічному посібнику.

В книзі стисло, але повно за розмаїттям представлені практично всі патологічні стани кистяка, які можуть зустрітися в клінічній практиці рентгенолога. На жаль, слабким місцем видання стала типографська вада якості ілюстративного матеріалу — відображень загальном демонстративних рентгенограм.

Все ж маємо підстави із задоволенням поздоровити професора М.І. Спужака і його співавторів з новим творчим доробком, надто необхідним новому поколінню українських радіологів.

*Член-кореспондент АМН України,
професор М.І. Пилипенко*

Абдуллаев Р.Я.

Лучевая диагностика неопухолевых заболеваний грудной железы:

Учеб. пособ. / Р.Я. Абдуллаев, Т.С. Головки,

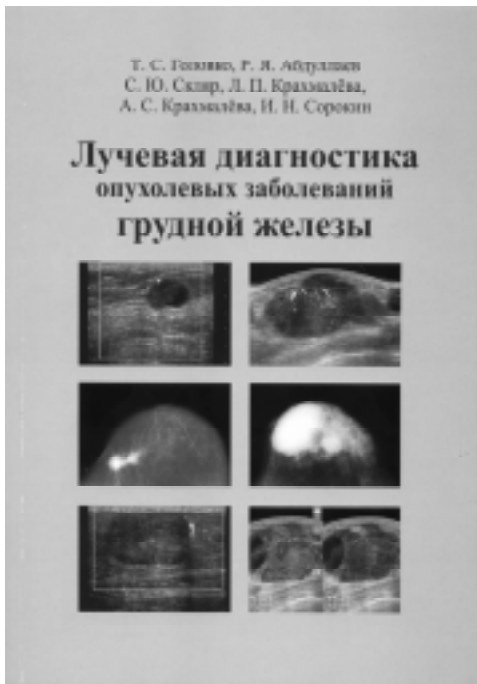
В.В. Грабарь и др. — Харьков: Нове слово,

2009. — 96 с.: с ил.

Навчальний посібник містить методичні рекомендації щодо променевих методів дослідження непухлинних захворювань грудної залози. Видання проілюстроване понад 400 ультразвуковими та рентгенівськими мамограмами.

Призначено для спеціалістів ультразвукової діагностики, рентгенівської мамографії, мамологів, ендокринологів, лікарів-інтернів — радіологів, викладачів і студентів старших курсів вищих медичних навчальних закладів.

Рецензенти: О.В. Грищенко, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри акушерства і гінекології ХМАПО, В.І. Старіков, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри онкології ХНМУ.

Головко Т.С.

Лучевая диагностика

опухолевых заболеваний грудной железы:
учеб. пособие / Т.С. Головко, Р.Я. Абдуллаев,
С.Ю. Скляр и др. — Харьков: Нове слово, 2009. —
112 с.: с ил.

Навчальний посібник містить методичні рекомендації з променевих методів дослідження пухлинних захворювань грудної залози.

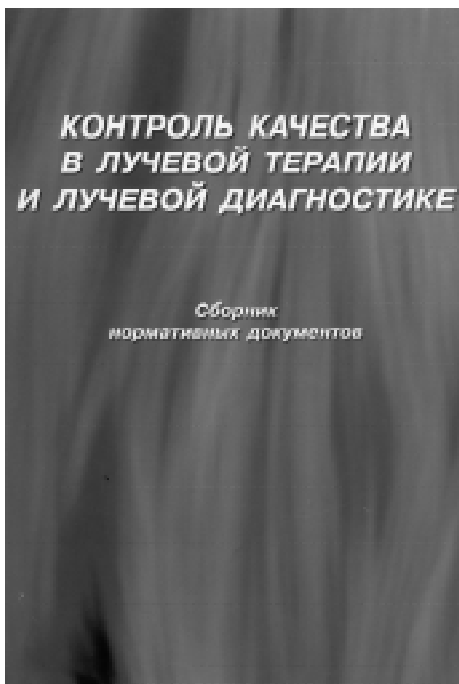
Видання проілюстровано понад 250 ультразвуковими та рентгенівськими мамограмами.

Призначається для спеціалістів ультразвукової діагностики, рентгенівської мамографії, для мамологів, ендокринологів, гінекологів, інтернів-радіологів, викладачів і студентів старших курсів вищих медичних навчальних закладів.

Книга складається з 12 розділів, присвячених різним аспектам пухлинних захворювань грудної залози. Розглянута нормаль-

на анатомія, фізіологія грудної залози, методи її дослідження. Описані методичні аспекти ультразвукової діагностики грудних залоз, увага приділена нормальній ультразвуковій анатомії грудних залоз, ультразвуковій картині їх вікових змін, нормальній рентгенівській анатомії та віковим змінам грудних залоз.

Розглянуті також доплерографія і нові методи ультразвукової мамографії. Особливо виділені питання діагностики доброякісних і злоякісних пухлин грудної залози, УЗ діагностики уражень регіонарних лімфовузлів при патології грудної залози та диференціальної діагностики осередкових новоутворів цього органа.

**Контроль качества в лучевой терапии
и лучевой диагностике:**

**Сб. нормативных документов / Сост. Н.А. Артемова и др. —
Минск: Полипринт, 2009. — 272 с.**

Це збірка нормативних документів, затверджених Міністерством охорони здоров'я Республіки Білорусь, інструкцій і методичних вказівок, стосовних контролю якості у променевій терапії та променевій діагностиці. Усього в ній міститься 10 документів.

Збірка призначена для користування медичними і технічними спеціалістами, зайнятими роботою з джерелами радіації медичного призначення, а також в органах санітарного контролю, зокрема ядерного регулювання. Безумовно, книга буде корисною також викладачам, студентам і слухачам радіологічних фахів вищих навчальних закладів і академій післядипломної освіти.

Перелік включених у збірку документів:

1. «Контроль якості гамма-терапевтичних апаратів для дистанційного опромінення» (І.Г. Тарутін, А.Г. Страх, Г.В. Гацкевич та ін.);
2. «Контроль якості медичних прискорювачів електронів» (І.Г. Тарутін, А.Г. Страх, Г.В. Гацкевич);

-
3. «Контроль якості роботи рентгенівських симуляторів для променевої терапії» (І.Г. Тарутін, Г.В. Гацкевич);
 4. «Протокол контролю якості роботи рентгенівських комп'ютерних томографів» (І.Г. Тарутін, С.А. Хоружик, Г.В. Чиж);
 5. «Контроль якості гамма-терапевтичних апаратів для контактного опромінювання» (І.Г. Тарутін, С.А. Уголькова, Г.В. Гацкевич, Д.В. Тітов, В.С. Піскунов);
 6. «Протокол контролю якості роботи апаратів і приладів ядерної медицини» (І.Г. Тарутін, Б.Д. Шитіков, В.М. Апанович, Н.В. Боєва);
 7. «Контроль якості роботи дозиметричного устаткування для променевої терапії» (І.Г. Тарутін, Г.В. Гацкевич, Д.С. Кандибович);
 8. «Контроль якості мамографії» (Г.В. Чиж, Ю.Ф. Полойко, А.Г. Ількевич, В.А. Моськін);
 9. «Контроль якості комп'ютерних систем планування дистанційного опромінювання» (І.Г. Тарутін, А.Г. Страх);
 10. «Передпроменева підготовка із використанням об'ємного планування» (Н.А. Артемова, І.І. Минайло, А.Г. Страх, Є.Ф. Фідерова, С.А. Хоружик);

Таким чином, як бачимо, до збірки включено документи щодо організації контролю роботи устаткування в усіх без винятку радіаційних медичних технологіях. Ознайомлення з текстами документів свідчить про всеохопність і деталізацію кожної ланки процесу контролю якості, відповідність їх міжнародним нормам забезпечення якості радіаційних технологій у медичній практиці, і тому вони можуть бути взірцем для створення національних аналогів.

Головним автором документів і укладачем збірки є відомий в СНД медичний фізик, доктор технічних наук, професор, інженер Ігор Германович Тарутін, який працює в УЗ «Минский городской клинический онкологический диспансер».

Член-кореспондент АМН України, професор М. І. Пилипенко